

Таблиця 3 – Стійкість сортів винограду до несприятливих умов

Назва сорту	Відсоток перезимуваних вічок			Ступінь пошкоджених листків мільдю		
	1997 р	1998 р	середнє	1997 р	1998 р	середнє
Сухомлинський білий, стандарт	99,7	75,2	87,4	49,5	40,9	45,2
Восторг	100,0	90,1	96,0	5,7	2,1	3,9
Молдова	17,4	15,3	51,4	6,7	4,5	5,6
Сухорученський	94,6	65,1	79,8	8,9	6,9	7,9
Страшенський	89,5	54,3	71,9	7,8	5,2	6,5

В більшості зон вирощування винограду мільдю найбільш шкідливе захворювання в боротьбі з яким щорічно проводяться багаторазові хімічні обробки, які здорожують культуру винограду, а також забруднюють навколишнє середовище великою кількістю пестицидів. Стійкість сортів була різною. Найменше ушкоджувалось листя у сорту Восторг – в середньому за два роки зафіксовано 3,9%. Сорт Молдова займає друге місце стійкості до мільдю – 5,6%, Страшенський і Сурученський ушкоджувались на рівні 6,5-17,9%. Самий нестійкий до ушкодження мільдю виявився сорт Сухоліманський білий.

Для підвищення стійкості виноградної лози до низьких температур незалежно в морозостійкості сорту необхідно:

- видалити всі слабкі недозрілі пагони;
- проводити нормування урожаю після цвітіння;
- в період вегетації провести чеканку пагонів для прискорення їх визрівання;
- на належному рівні підтримувати заходи від шкідників та хвороб;
- восени після збирання урожаю провести вологозарядкові поливи.

УДК 633.16: 631.5 : 632.4

ВПЛИВ АГРОТЕХНІЧНИХ ЗАХОДІВ НА РОЗВИТОК КОРЕНЕВИХ ГНИЛІВ ЯРОГО ЯЧМЕНЮ

Р.М.ЛОХОНЯ – к.б.н., доцент

Серед хвороб ярого ячменю в умовах степової зони півдня України однією з шкідливих є коренева гниль.

Хвороба проявляється в нашій зоні щорічно в різній мірі і залежить від запасу інфекції та гідротермічного режиму.

У зв'язку з різким погіршенням фітосанітарного становища на посівах зернових культур, особливо у останні роки, коренева гниль набула широкого розповсюдження. Одночасно захист посівів ярого ячменю в країні від хвороб, в тому числі й корневих гнилів, за даними УІЗр (1998) зменшився в два рази порівняно з 1989р.

Хвороба розвивається на протязі всього вегетаційного періоду ярого ячменю, уражуючи кореневу систему як молодих, так і дорослих рослин. Через що пагинці гинуть, а посіви зріджуються. При ураженні дорослих рослин вони відстають у рості та розвитку, що негативно впливає на формування таких важливих структурних показників урожаю, як кількість і маса зерна у колосі, маса 1000 зерен.

Втрата урожаю ярого ячменю від кореневої гнилі у різних зонах його вирощування по даним досліджень складає в середньому від 0,7 до 3,0 ц/га.

На підставі даних наших дослідів втрати урожаю ярого ячменю від хвороби залежать від попередника й складають 10-20,5% або 1,9-6,3 ц/га. На ураженість кореневої гнилі велике значення має вплив агротехнічних заходів вирощування ярого ячменю, серед яких особливе значення мають сівозмінна, добрива, сорти та інше.

В зв'язку з цим ми вивчали вплив попередників, мінеральних добрив та сортів на розповсюдження і розвиток кореневої гнилі ярого ячменю.

Досліди проводили в КСП "Леніна" Н-Сірогозського р-ну.

Розповсюдження і розвиток кореневої гнилі вивчали за допомогою маршрутних обстежень ярого ячменю, які проводили в фазі кушіння та молочно-воскової стиглості. При обліках відбирали проби рослин з двох суміжних рядків по 0,25 погонних метра. Кількість проб залежала від розміру поля і складала, від 10 до 16. В кожній пробі підраховували загальну кількість здорових та хворих рослин. Оцінку інтенсивності розвитку кореневої гнилі проводили по 4-бальній шкалі: 0 – здорові рослини, 1 – слабе побуріння підземного міжвузля або основи стебла, 2 – сильне побуріння підземного міжвузля, 3 – сильне побуріння основи стебла, побуріння більше 50% кореневої системи, білостебловість, 4 – загинувші рослини, пустоколосся.

Розповсюдження та розвиток кореневої гнилі визначали по формулі за методикою М.І.Дементєвої (1985).

На підставі проведених дослідів встановлено, що попередники ярого ячменю в значній мірі впливають на розвиток кореневої гнилі, оскільки в сівозміні в залежності від біологічних особливостей культур та їх чергування складаються різні умови для проявлення шкідливості захворювання. Так найбільше ураження рослин корневими гнилями в період максимального їх проявлення (фаза молочно-

воскової стиглості) було при розташуванні ярого ячменю після попередника озима пшениця. Воно складало 41,9%, після попередника кукурудза на силос ураженість рослин була 23,6%, а після соняшника – 29,7%. Розвиток захворювання був найвищим при розташуванні ярого ячменю після озимої пшениці і дорівнював 16,6%, відповідно після кукурудзи на силос він становив 9,3% і після соняшника – 12,0%.

Отже, при розміщенні ярого ячменю по стерньовому попереднику ураженість рослин кореневими гнилями збільшилась на 12,7-18,3%, а розвиток захворювання на 4,6-7,3% у порівнянні з попередниками кукурудза на силос та соняшник. Розташування ярого ячменю по кращім попередникам є важливим прийомом в подавленні інфекцій і зниженні розвитку кореневої гнилі, в той час як озима пшениця є накопичувачем її.

Добрива також суттєво впливають на розвиток корневих гнилів ярого ячменю. В дослідях на варіанті, де не вносили добрива ураженість кореневою гниллю ярого ячменю (попередник кукурудза на силос) була високою і складала 36,5%, ступінь розвитку захворювання досягла 15,8% на варіанті з внесенням під основну обробку ґрунту $N_{60}P_{40}$ ураженість рослин кореневою гниллю була на 13,7%, а розвиток захворювання на 6,6% нижче у порівнянні з контролем і складала 22,8% та 9,2%.

Отже, добрива сприяють підвищенню стійкості рослин ярого ячменю до кореневої гнилі і зниженню шкідливості захворювання.

Серед районованих в області сортів ярого ячменю стійких до кореневої гнилі не відмічено. Ураженість рослин по даним наших обліків по окремих сортах становило: у Донецького 9-25,6%, Прерії – 27,0%, Одеського 115-46,2%. Як видно з наведених даних Одеський 115 уражувався кореневою гниллю в більшій мірі у порівнянні з другими сортами.

Нами також було відмічено, що на запущених посівах ярого ячменю розвиток кореневої гнилі був більш інтенсивний ніж при оптимальній густоті стояння рослин.

Література:

1. М.И.Дементьева. Фитопатология. -М.: Агропромиздат 1985, с.159-165.
2. С.В.Ретьман. Захист ярого ячменю від хвороб. Захист рослин, 1988, №12,-с.8.